

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/128/2018
Identifikačné číslo spisu: 5917201900
Dátum vydania rozhodnutia: 17.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5917201900.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovak Telekom, a. s., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 28, IČO: 35 763 469, zastúpenej JUDr. Petrom Škerlíkom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, J. Ťatliaka 2051/8, proti žalovanému P. W., narodenému XX. XX. XXXX, bývajúcemu v H., F. XXXX/XX, o zaplatenie 336,85 eura s príslušenstvom, vedenom Okresným súdom Ružomberok pod sp. zn. 3Csp/39/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. marca 2018, sp. zn. 5Co/328/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Ružomberok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. júla 2017 sp. zn. 3Csp/39/2017 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 154,68 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 154,68 eura za obdobie od 28. decembra 2016 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti výroku predmetného rozsudku, vo zvyšku žalobu žalobkyne zamietol a rozhodol o trovách konania. Pokiaľ ide o čiastočné zamietnutie žaloby vychádzal zo skutkového stavu, že žalovaný sa podľa bodu 3 Dodatku k Zmluve o poskytovaní verejných služieb z 5. januára 2016 (ďalej len „Dodatok“) zaviazal, že po dobu dvadsiatichštyroch mesiacov odo dňa uzatvorenia Dodatku zotrvá v zmluvnom vzťahu so žalobkyňou, bude využívať jej služby podľa Zmluvy o poskytovaní verejných služieb uzavretej podľa zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov zo dňa 5. januára 2016 (ďalej len „Zmluva“), teda nevykoná žiadny úkon, ktorý by viedol k ukončeniu zmluvy a bude riadne a včas uhrádzať cenu za poskytované služby. Zároveň v zmysle uvedeného bodu Dodatku sa žalovaný zaviazal, že porušením povinnosti viazanosti vznikne žalobkyni voči nemu právo na zaplatenie vyúčtovanej zmluvnej pokuty, ktorá okrem sankčnej a prevenčnej funkcie predstavuje aj paušalizovanú náhradu škody spôsobenej žalobkyni v dôsledku porušenia záväzku viazanosti vzhľadom na benefity, ktoré žalobkyňa žalovanému poskytla. Vzhľadom na porušenie povinností žalovaným v zmysle uzatvorenej Zmluvy a Dodatku mu bola zo strany žalobkyne faktúrou č. 7610712751 splatnou dňa 27. decembra 2016 na sumu 182,17 eura vyúčtovaná zmluvná pokuta. Súd prvej inštancie považoval Zmluvu, ako aj Dodatok za

spotrebiteľské zmluvy. Podľa súdu prvej inštancie ide o typové (formulárové zmluvy) vopred pripravené dodávateľmi, pre ktoré je charakteristické, že spotrebiteľ ich obsah, teda i dojednanie o zmluvnej pokute, podstatným spôsobom neovplyvňuje (môže len zmluvy ako celok uzavrieť alebo ich ako celok odmietnuť). Dojednanie o zmluvnej pokute medzi žalobkyňou a žalovaným nebolo individuálne a preto podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka predmetnú zmluvnú podmienku nemožno považovať za individuálne dojednanú. Za podstatné považoval to, že predmetná zmluvná podmienka o zmluvnej pokute bola vopred navrhnutá dodávateľom a i keď sa žalovaný mal možnosť pred podpisom zmluvy s ňou oboznámiť nemohol a nebol schopný ovplyvniť jej podstatu. Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že spotrebiteľ mal možnosť voľby pri kúpe rôznych koncových zariadení, pričom pri kúpe lacnejšieho mobilného telefónu by bola i zmluvná pokuta nižšia. Neobstojí preto stanovisko žalobkyne, že výšku zmluvnej pokuty mohol ovplyvniť žalovaný zvolením programu bez kúpy mobilného zariadenia resp. jeho výberom. Sama žalobkyňa uviedla, že zmluvná pokuta ako štandardný prostriedok na zabezpečenie záväzkov sa dojednáva iba vtedy, ak zákazník prejaví záujem o ponuku žalobkyne so záväzkom viazanosti, z čoho vyplýva, že žalovaný nemal možnosť uzatvoriť zmluvu so záväzkom viazanosti bez žalobkyňou stanovenej zmluvnej pokuty. Dospel preto k záveru, že žalovaný ako spotrebiteľ nemal žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v predloženej zmluve fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Mohol ju iba ako celok odmietnuť alebo ju prijať a podrobiť sa dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Pokiaľ ide o primeranosť výšky zmluvnej pokuty dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala okrem rozdielu ceny mobilného zariadenia, že výška zmluvnej pokuty je primeraná vzhľadom na poskytnuté benefity, ktoré boli v dodatku formulované neurčito a nejasne s odkazom na Cenník. Dojednanie o zmluvnej pokute považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku a teda za podmienku absolútne neplatnú (§ 53 ods. 1 a ods. 4 písm. k) a ods. 5 Občianskeho zákonníka). Na základe uvedeného žalobu žalobkyne v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty v sume 182,17 eura s príslušenstvom zamietol.

2. Proti zamietajúcemu výroku a proti výroku o trovách konania rozsudku súdu prvej inštancie podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom tak, že ho v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil a rozhodol o trovách konania, pričom sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia, pretože súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery pritom primerane vysvetlil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Dovolanie odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 431 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p. alebo Civilný sporový poriadok“) tvrdiac, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) C. s. p.]. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za nepreskúmateľné a arbitrárne. Konajúce súdy pochybili, keď nereagovali na argumenty žalobkyne, predovšetkým na regresívny charakter zmluvnej pokuty, jej primeranosť k poskytnutým benefitom žalovanému a potrebe poskytnúť ochranu žalovanému, ktorý si nespĺnil žiadnu povinnosť vyplývajúcu mu zo Zmluvy. Odvolací súd navyše vôbec nereagoval na námietky uvedené v odvolaní a rozhodol bez nariadenia pojednávania, čím porušil § 385 ods. 1 C. s. p, pretože si to vyžadoval dôležitý verejný záujem. Súdu prvej inštancie ďalej vyčítala, že ju neupozornil na možnosť posudzovať zmluvnú pokutu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku a keď ju ako neprijateľnú zmluvnú podmienku posúdil, mal ju uviesť aj do výroku rozsudku. Napokon nesúhlasila so záverom konajúcich súdov, že zmluvná pokuta nebola dohodnutá individuálne, že žalovanému možno poskytnúť ochranu ako inému spotrebiteľovi plniacemu si záväzky aspoň čiastočne, a že zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a trov konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

5. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., že ide o dovolanie, ktoré spĺňa náležitosti stanovene zákonom (§ 428 C. s. p.), zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) uvádza nasledovné:

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci žalobkyňa odôvodňovala prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

8. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. V preskúmvanej veci žalobkyňa vymedzila zmätočnosťnú vadu v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia tým, že rozsudky konajúcich súdov sú nepreskúmateľné a arbitrárne, že odvolací súd nenariadil pojednávanie aj napriek tomu, že si to vyžadoval dôležitý verejný záujem, že súdy neuviedli vo výroku neprijateľnú zmluvnú podmienku, a že súd prvej inštancie ju neoboznámil s možnosťou posúdiť zmluvnú pokutu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Za nesprávny považovala aj záver súdov, že zmluvná pokuta nebola dohodnutá individuálne, že žalovanému možno poskytnúť ochranu ako inému spotrebiteľovi plniacemu si záväzky aspoň čiastočne, a že dojednanie o zmluvnej pokute je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

9. Najvyšší súd v prvom rade uvádza, že žalobkyňa ostatne uvedenými námietkami (nesprávnosť posúdenia ustanovenia o zmluvnej pokute ako individuálne nedojednaného a dojednaná o zmluvnej pokute ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, vrátane posúdenia rozsahu poskytnutej ochrany žalovanému), posudzujúc tieto podľa obsahu namieta nesprávne právne posúdenie, ktoré ale nezakladá procesnú vadu zmätočnosti (R 24/2017). Zároveň suma zmluvnej pokuty (182,17 eura s príslušenstvom) vylučuje právne posúdenie z dôvodu majetkového cenzu podľa § 422 ods. 1 C. s. p., keďže suma minimálnej mzdy v roku 2017 (v čase podania žaloby) v súlade s § 422 ods. 2 C. s. p. bola 435 eur [podľa § 1 písm. a) Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 280/2016 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2017]. Tieto námietky žalobkyne z hľadiska porušenia jej práva na spravodlivý proces preto neobstoja.

10. K tvrdeniu žalobkyne, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnené a arbitrárne, najvyšší súd predovšetkým pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúma v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné

vyvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

11. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 C. s. p., ktorým by došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces.

12. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobkyne a zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ako tomu bolo v danej veci, postačí, ak v rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a musí byť preto posudzované v kontexte s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým, ako už bolo uvedené, vytvára organickú jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie, nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Konajúce súdy dali dostatočnú odpoveď prečo považujú ustanovenie o zmluvnej pokute za individuálne nedojednané a prečo toto dojednanie hodnotia ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Žalobkyňa preto nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnený, arbitrárny; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

13. Dovolací súd považuje rovnako aj námietku žalobkyne týkajúcu sa správnosti postupu odvolacieho súdu v súvislosti s nenariadením pojednávania za neopodstatnenú; postup odvolacieho súdu bol v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 C. s. p. Či v konkrétnom prípade je nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, je vecou úvahy odvolacieho súdu a nie strán sporu. Ak odvolací súd dospeje k záveru, že súd prvej inštancie zistil náležitým spôsobom skutkový stav veci a preto nie je potrebné dokazovanie zopakovať alebo doplniť, nič mu nebráni o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. V danom spore nejde ani o dôležitý verejný záujem, ktorý by sa nepriamo mohol dotýkať väčšieho okruhu osôb, ktoré nie sú stranami sporu, prípadne ktorý by prinášal majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo mnohým občanom. Ide o individuálnu spotrebiteľskú vec, v ktorom prípade rozsudok súdu je záväzný len inter partes a nie erga omnes. Nie je tak naplnený žiaden z dôvodov, kedy by odvolací súd bol povinný nariadiť pojednávanie.

14. Žalobkyňa za porušenie práva na spravodlivý proces považovala aj to, že ju súd prvej inštancie neupozornil na možnosť posudzovať dojednanie o zmluvnej pokute ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. K tejto námietke žalobkyne dovolací súd poukazuje na zápisnicu o pojednávaní konanom 11. júla 2017 (č. l. 68), v ktorej súd prvej inštancie konštatoval, že Zmluvu považuje za spotrebiteľskú zmluvu, že dojednanie o zmluvnej pokute nie je individuálne dojednané a suma zmluvnej pokuty je neprimeraná. Po tomto postupe súdu prvej inštancie právny zástupca žalobkyne uviedol, že trvá na všetkých doterajších vyjadreniach. Následne v odvolaní žalobkyňa uviedla, že na pojednávaní jej právny zástupca vyargumentoval dôvodnosť nároku na riadne dohodnutú regresívnu zmluvnú pokutu. Predmetné neupozornenie žalobkyňa ako samostatnú vadu v odvolaní súdu prvej inštancie nevytkla, a preto odvolací súd nemal ani dôvod sa takouto námietkou zaoberať. Žalobkyňa teda mohla uplatniť svoj vplyv v spore, a to nielen v odvolaní, ale tak urobila už na pojednávaní konanom 11. júla 2017 (porovnaj R 39/93). Daným postupom preto nedošlo k porušeniu procesných práv žalobkyne (obdobne najvyšší súd sp. zn. 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 17/2017, 5 Cdo 189/2011, 5 Cdo 26/2018. Navyše táto námietka nemá oporu v spise, keď z už vyššie označenej zápisnice z pojednávania vyplýva, že súd prvej inštancie uviedol ako mieni posudzovať dojednanie o zmluvnej pokute. Námietka žalobkyne ohľadne odopretia jej práva vyplývajúceho z § 181 ods. 2 C. s. p. je preto nedôvodná.

15. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na skutočnosť, že súd prvej inštancie mal neprijateľnú zmluvnú podmienku uviesť do výroku rozsudku najvyšší súd uvádza, že jej neuvedením síce dochádza k porušeniu § 298 ods. 2 C. s. p., ale intenzita tohto porušenia nespôsobuje porušenie práva na spravodlivý proces, pretože tu nejde o porušenie procesných práv strany sporu tak ako to je formulované v bode 8. tohto rozhodnutia. Napokon aj táto námietka žalobkyne je nedôvodná.

16. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že dovolací súd nezistil taký nesprávny procesný postup konajúcich súdov, ktorým by bola žalobkyňa vylúčená z uskutočňovania jej patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné odmietol [§ 447 písm. c) C. s. p.].

17. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, keďže mu žiadne preukázané trovy v dovolacom konaní nevznikli.

18. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.